T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/371
KARAR NO : 2023/422
KARAR TR : 19/06/2023

ÖZET: Davacının alacağına karşılıklehine rehin koydurduğu aracın durumununtrafik siciline işlenmediği nedeniyle oluştuğu ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S.Ç
Vekili : Av. S. Ö
Davalı : Emniyet Genel Müdürlüğü
Vekili : Hukuk Müşaviri Sedat ÖZCAN

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili ile dava dışı M.E arasında, müvekkilinin alacağına karşılık, Muğla 4. Noterliğinde 31/08/2012 tarihinde rehin sözleşmesi düzenlendiğini ve adı geçene ait .... SM ....plakalı araç üzerine müvekkil lehine rehin konulduğunu, söz konusu rehinin o tarihte Marmaris İlçe Emniyet Müdürlüğünde görev yapan dava dışıpolis memuru tarafından trafik tescil kaydına işlenmediğini ve idarenin hizmet kusuru oluştuğunu, araç sahibi borcunu ödemeyince müvekkilinin rehnin paraya çevrilmesi yoluna başvurmak için girişimde bulunduğunda bu durumu öğrendiğini, idarenin hizmet kusuru sonucu M.E borcunu ödemediği gibi, rehin bulunan aracın da rehin şerhinin yokluğu nedeniyle satıldığını, bu durumunun, müvekkilin alacağını temin edememesi ile rehinin paraya çevrilmesi yoluna başvurmaması nedeniyle zarara uğramasına neden olduğunu, müvekkilinin polis memuru hakkında suç duyurusunda bulunduğunu, yürütülen idari soruşturma sonucunda rehin işleminin sehven koyulmadığının tespit edildiğini, müvekkilinin zararının karşılanması için 04/03/2014 tarihinde Muğla 4. Noterliği'nden Emniyet Genel Müdürlüğüne ihtarname gönderdiğini, ancak talebin reddedildiğini ifade ederek; müvekkilininalacağına karşılık .... SM ....plakalı araç üzerine rehin koydurduğu halde trafik tesciline işlenmediğinden satılması üzerine, rehin bedeli kadar zarara uğradığından bahisle 25.000 TL alacağın idareye başvurutarihinden itibaren yasal faiziyle tazminiistemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

2. Muğla 1. İdare Mahkemesi 27/12/2016 tarih ve E.2014/684, K.2016/1330 sayı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın reddine karar vermiş, davacı tarafından yapılan istinaf başvurusu sonrasında İzmir Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi 08/02/2018 tarih ve E.2017/1403, K.20218/235 sayı ile, söz konusu kararın kaldırılmasına, davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar vermiş, karara karşı davacı tarafından bireysel başvuru kapsamında Anayasa Mahkemesine başvurulmuş; Anayasa Mahkemesi (İkinci Bölüm)29/12/2021 tarih ve Başvuru Numarası:2018/13343 sayı ile, davacının başvurusunun kabul edilebilir olduğuna,

Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma kapsamındaki mahkeme erişim hakkının ihlal edildiğine karar verilerek yeniden yargılama yapılması amacıyla dosyanın İzmir Bölge İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş;İzmir Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesi 27/05/2022 tarih ve E.2022/631, K.2022/652 sayı ile, bir karar verilmek üzere dava dosyasını İdare Mahkemesine göndermiştir.

3. **Muğla 1. İdare Mahkemesi 13/09/2022 tarih ve E.2022/1176, K.2022/1195 sayı**ile, davaya konu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Kanun'un ve bu Kanun'un uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin araçların devir, satış ve tesciline ilişkin hükümlerine aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığını, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde de, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğininbelirtildiği gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine İzmir Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesi 22/12/2022 tarih ve E.2022/1888, K.2022/1626 sayı ile,başvurunun reddine kesin olarak karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...

2918 sayılı Yasanın 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun, maddesinin 2918 sayılı Yasanın uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Yasanın uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Her ne kadar; dava konusu olayda davacının zararına sebebiyet veren eylemler, idare çalışanlarının kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte eylemler ise de; davaya konu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Yasanın ve bu Yasanın uygulanmasına yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliğinin araçların tesciline ilişkin hükümlerine aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığı, 2918 sayılı Yasanın 110. maddesinde de, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle idare görevlilerinin eylemlerinden kaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği tabiidir.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nce benzer uyuşmazlıklara ilişkin verilen kararlarda da (Örneğin; 13/03/2017 gün, E:2017/154, K: 2017/191 sayılı, 26/02/2018 gün ve E;2017/574, K:2018/80 sayılı kararlar) bu yönde tespit ve değerlendirmelere yer verildiği görülmektedir."

4. Davacı vekili, bu kez aynı olay nedeniyle ancakarabuluculukücretini de dahil ederek toplam 26.600 TL'nindavalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Adli Yargıda

5 . **Muğla 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 24/04/2023 tarih ve E.2023/127K.2023/116 sayı**ile, uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevine girdiği gerekçesiyle 6100 Sayılı HMK'nın 114/1-b ve 115/2. maddeleri uyarınca davanın yargı yolu dava şartı yokluğundan usulden reddine, kararın istinaf edilmeksizin kesinleşmesi halinde, Muğla 1. İdare Mahkemesince E.2022/1176, K.2022/1195 sayı ile görevsizlik kararı verildiğinden,görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

"...

Dava, hizmet kusuruna dayalı Maddi Tazminat İstemine ilişkindir.

İdarenin kusura dayanan sorumluluğu, uygulamada "hizmet kusuru" kavramı ile anlatılmaktadır. Hizmet kusurunun üç durumda varlığı hem yargı içtihatları hem de öğreti tarafından kabul edilmiştir. Bu üç durum; hizmetin hiç işlememesi, hizmetin geç işlemesi ve hizmetin kötü işlemesidir.

Buna göre idare kural olarak yürüttüğü kamu hizmeti ile nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının "b" bendi gereğince "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar" idari yargı yerinde tam yargı davası açabilecektir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 114/b bendinde, "Yargı yolunun caiz olması" (c) bendinde ise "Mahkemenin görevli olması" dava şartı olarak belirlenmiştir. Aynı Kanunun 115. maddesinde dava şartlarının davanın her aşamasında ve resen inceleneceği, dava şartı noksanlığının tespiti halinde davanın usulden reddine karar verileceği belirtilmiştir.

Tüm dosya kapsamı, davacının iddiası ve istemin ileri sürülüş tarzı dikkate alındığında, davacı tarafın maddi zararının tazmini istemiyle açtığı tazminat davasının Marmaris İlçe Emniyet Müdürlüğünde görevli polis memurunun rehin şerhini trafik tescil kaydına işlememesi nedeniyle hizmet kusuruna dayandırdığı, görevli personel tarafından gerekli işlemin yapılmaması nedeniyle zarara uğranıldığı iddia edilmekle, davacının idari bir eylem ve işlemden kaynaklı zararına yönelik isteminin İYUK'nun 2/1-b maddesi gereğince tam yargı davasının konusunu oluşturduğu, adli yargının görevine girmediği (benzer; Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 2012/12485 Esas 2012/18653 Karar, Uyuşmazlık Mahkemesinin 2022/460 Esas 2022/488 Karar) sonucuna varılmakla aşağıdaki şekilde hüküm tesis edilmiştir."

III. İLGİLİ HUKUK

6. T.C. Anayasasının 125. maddesinde, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararları ödemekle yükümlü olduğu hükme bağlanmış, 129. maddesinin birinci fıkrasında, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunmakla yükümlü olduklarına, beşinci fıkrasında ise, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlarından doğan tazminat davalarının kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak ancak idare aleyhine açılabileceğine işaret edilmiştir.

7. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "*İdari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"1. (Değişik: 10/6/1994-4001/1 md.) İdari dava türleri şunlardır:

a) (İptal: Anayasa Mahkemesinin 21/9/1995 tarihli ve E:1995/27, K:1995/47 sayılı kararı ile; Yeniden Düzenleme: 8/6/2000-4577/5 md.) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18/12/1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

2. İdari yargı yetkisi, idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır. İdari mahkemeler; yerindelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde gösterilen şekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve işlem niteliğinde veya idarenin takdir yetkisini

kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler.

3. (Mülga: 2/7/2018 - KHK-703/185 md.)"

8. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "*İçişleri Bakanlığının görev ve yetkileri*" başlıklı 5.maddesinin ilgilikısımları şöyledir:

"a) Araçları, bu Kanuna göre araçlarda bulundurulması gerekli belge ve gereçleri, sürücüleri ve bunlara ait belgeleri, sürücülerin ve karayolunu kullanan diğer kişilerin kurallara uyup uymadığını, trafik düzenlemelerinin ve çeşitli tesislerin bu Kanun hükümlerine uygun olup olmadığını denetlemek.

...

f) Araçların tescil işlemlerini yaparak belge ve plakalarını vermek.

...

h) Ülke çapında taşıtların ve sürücülerin sicillerini tutmak, bunlara ilişkin teknik ve hukuki değişiklikleri işlemek, işlettirmek, istatistiksel bilgileri toplamak ve değerlendirmek.

...

k) Ayrıca bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmak.

Sürücülere ait bilgilerde meydana gelebilecek değişiklikler ve araçlar üzerinde meydana gelebilecek teknik veya hukuki değişiklikler ile haciz, rehin, ihtiyati tedbir ve belge iptali gibi kısıtlayıcı şerhlerin; elektronik ortamda tutulan siciller üzerine işlenmesi ve kaldırılması işlemleri, bu değişiklik veya şerhlere karar veren yargı ve icra birimleri ile kamu kurum veya kuruluşları tarafından elektronik sistemle yapılabilir. Sürücü belgesi ve tescil işlemlerine esas teşkil edecek bilgiler, İçişleri Bakanlığı tarafından ilgili kamu kurum veya kuruluşlarından elektronik sistemle temin edilebilir veya kanunlardaki istisnalar hariç olmak üzere bu amaçla sınırlı olarak paylaşılabilir. Bu fıkraya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte belirlenir.

Bu maddedeki görev, yetki ve sorumluluklara ait diğer esaslar ile trafik kuruluşlarının, çalışma şekil ve şartları, görevlendirilecek personelin nitelikleri, seçimi, çalışma usulleri, görev, yetki ve sorumluluklarına ait esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilir."

9. Aynı Kanun'un "*Araçların satış, devir ve tescili ile bu işlemlerle ilgili yetki ve sorumluluk*" başlıklı 20. maddesinin ilgili kısımları ise şöyledir:

"Tescil süreleri, satış ve devirler, noterlerin sorumluluğu ile ilgili esaslar şunlardır:

a) Araç sahipleri,

1- Tescili zorunlu ve ilk tescili yapılacak olan araçların satın alma veya gümrükten çekme tarihinden itibaren üç ay içinde tescili için; bunların hurda durumuna gelmesi hâlinde ise bir ay içinde tescilin silinmesi için ilgili trafik tescil kuruluşuna veya Emniyet Genel Müdürlüğünün belirleyeceği kamu kurum veya kuruluşları ile gerçek veya özel hukuk tüzel kişilerine başvurmak,

2- Tescilin yapılması veya silinmesi için vergi kimlik numarası ile yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeleri sağlamak,

Zorundadırlar.

...

c) Tescil belgesi, aracın başkasına satış veya devrine, hurdaya çıkarılmasına veya araçta, yönetmelikte belirtilen niteliklerin değişmesine kadar geçerli sayılır.

d) Tescil edilmiş araçların her çeşit satış ve devirleri, satış ve devri yapılacak araçtan dolayı motorlu taşıtlar vergisi, gecikme faizi, gecikme zammı, vergi cezası ve trafik idari para cezası borcu bulunmadığının tespit edilmesi ve taşıt üzerinde satış ve/veya devri kısıtlayıcı herhangi bir tedbir veya kayıt bulunmaması halinde, araç sahibi adına düzenlenmiş tescil belgesi veya trafik tescil kayıtları esas alınarak noterler tarafından yapılır. Noterler tarafından yapılmayan her çeşit satış ve devirler geçersizdir.

Satış ve devir işlemi, siciline işlenmek üzere üç işgünü içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu ile vergi

dairesine bildirilir. Bu bildirimle birlikte alıcı adına trafik tescil işlemi gerçekleşmiş sayılır. Satış ve devir tarihi itibariyle, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu hükümleri

uyarınca eski malikin vergi mükellefiyeti sona erer, yeni malikin vergi mükellefiyeti başlar.

Yapılan satış ve devir işlemi üzerine noterler tarafından yeni malik adına bir ay süreyle geçerli tescile ilişkin geçici belge düzenlenir.

197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde yer alan sorumluluk hükümleri saklı kalmak kaydıyla, anılan maddede ve bu bentte yer alan isteme ve bildirmeleri elektronik ortamda yaptırmaya ve bu konuda yükümlülük getirmeye, elektronik bildirmelere ilişkin usul ve esasları belirlemeye Gelir İdaresi Başkanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkili olup, bu kurumlar satış, devir ve tescile ilişkin işlemlerin gerçekleştirilmesi için gerekli elektronik veri akışını sağlarlar....

Satış ve devir işlemlerinin bildiriminden itibaren bir aylık süre içerisinde ilgili trafik tescil kuruluşu veya Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun gördüğü kamu kurum veya kuruluşları tarafından yeni malik adına tescil belgesi düzenlenerek elden veya posta aracılığıyla teslim edilir. Tescil belgesinin bir ay içerisinde teslim edilememesi halinde yeni malike sorumluluk yüklenemez.

...

Haciz, müsadere, zapt, buluntu, trafikten men gibi nedenlerle; icra müdürlükleri, vergi dairesi müdürlükleri, milli emlak müdürlükleri ile diğer yetkili kamu kurum ve kuruluşları tarafından satışı yapılan araçların satış tutanağının bir örneği aracın kayıtlı olduğu trafik tescil kuruluşlarına üç işgünü içerisinde gönderilir. Aracı satın alanlar gerekli bilgi ve belgeleri sağlayarak ilgili trafik tescil kuruluşundan bir ay içerisinde adlarına tescil belgesi almak zorundadırlar. Alıcıların tescil belgesi almak için süresinde başvurmamaları halinde bu araçları alıcıları adına re'sen kayıt ve tescil ettirmeye Emniyet Genel Müdürlüğü yetkilidir.

Bu bendin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye İçişleri ve Maliye Bakanlıkları yetkilidir."

10. Aynı Kanun'un "*Belge ve plaka vermeye yetkili kuruluşlar*" başlıklı 22. maddesinde, Yönetmelikte gösterilen esaslara göre birinci fıkrada bentler halinde sayılan istisnalar haricinde kalan araçlara ilişkin tescile yönelik işlemlerin Emniyet Genel Müdürlüğü veya bağlı trafik tescil kuruluşlarınca yapılacağı, Emniyet Genel Müdürlüğünün ilk tescili yapılacak araçların tesciline esas teşkil edecek işlemleri elektronik ortamda bilgi paylaşımı yoluyla yapacağıdüzenlenmiştir.

11. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

12. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

13. 2918 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılmış olan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 28. maddesinde "*Araçların Tescil Mecburiyeti*"; 29. maddesinde "*Tescile Yetkili Kuruluşlar, Tescil İçin Müracaat Etme ve Bildirme Mecburiyeti ile Süreleri*"; 30.maddesinde "*Tescil İşlemleri Müşterek Hükümleri"*;31. maddesinde "*Yeni Kayıt*";32.maddesinde "*Tescil Belgesi ve Geçerliliği*"; 33. maddesinde "*Motorlu araç trafik belgesi ve geçerliliği"*; "*Tescile Dair Diğer İşlemler*" üst başlığı altındaki 36. maddesinde "*Satış ve Devirler"*; 37. maddesinde "*Satış veya*

devir işlemi yapılan araçların tescil işlemleri"; 43.maddesinde "*Çalınan araçlar hakkında yapılacak işlemler*"; 44. maddesinde "*Çalınan, kaybedilen, kullanılamaz hale gelen, bilgileri değişen belge ve plakalar*" ileilgili hususlar ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Ali ÖZGÜR'ün katılımlarıyla yapılan 19/06/2023 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı

yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

15. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "*Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir. Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilir.*" hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

16. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler. (Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir.*" hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

17. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma istencini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

18. Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı yanında, idari yargı yeri ilemahkemeleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı söz konusu olduğundan bahisle, görevli yargı yolunun belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine de karar verildiği; ancak bunun ara kararı ile değil, dosyanın kapatılıp karar numarası alınmak suretiyle yapıldığı görülmüştür.

19. Bu haliyle, Asliye HukukMahkemesince verilen karar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamaktadır.

20. Ancak, idari ve adli yargı yerleri arasındaolumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacaktır.

21. Öte yandan, Asliye Hukuk Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 14 ve 19. maddelerinde öngörülen durumun aksine, idari yargı kararının kesinleşme durumu açıklığa kavuşturulmadan ve önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası temin edilmeden Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulduğu görülmekte ise de; Başkanlık yazısıyla, idari yargı kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Mahkemesinden istenilmesiyle yetinildiği ve sonuçta usule ilişkin başka bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esası incelenmelidir.

B. Esasın İncelenmesi

22. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davadaadli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

23. Dava, davacının alacağına karşılık .... SM ....plakalı araç üzerine rehin koydurduğu halde, idare tarafından rehnin trafik tesciline işlenmediğinden aracın satılması üzerine rehin bedeli kadar zarara uğradığından bahisle, 25.000 TL tazminatın idareye başvuru tarihinden itibaren yasal faiziyle ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

24. İdare, kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup; idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

25. Tam yargı davalarında, öncelikle zarara yol açtığı öne sürülen idari işlem veya eylemin hukuka uygunluğunun denetlenmesi esas alındığından, olayın oluşumu ve zararın niteliği, sorumluluk ilkelerinin uygulanıp uygulanmayacağının incelenmesi, tazminata hükmedilirken de sorumluluk sebebinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

26. İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru; hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır. Bu bağlamda

hizmet kusuru, özel hukuktaki anlamından uzaklaşarak nesnelleşen, anonim bir niteliğe sahip, bağımsız karakteri olan bir kusurdur. Hizmet kusurundan dolayı sorumluluk, idarenin sorumluluğunun doğrudan ve asli nedenini oluşturmaktadır.

27. Kamu görevlilerinin hizmetin yürütülmesi sırasındaki kusurlu eylemleri, idare yönünden nesnel nitelik taşıyan hizmet kusurunu oluşturmakta, bunun yargısal denetimi ise, kamu hizmetlerinin işleyişinin ve gereklerinin değerlendirilmesinde uzman olan idari yargı yerine ait bulunmaktadır.

28. Olayda, söz konusu araç üzerine davacı lehine rehin konulması yolunda sözleşme yapılarak idareye bildirildiği, bunun idarede görevli personel tarafından trafik tescil kayıtlarına işlenmediği,kaydı bulunmayan aracın satışı nedeniyledavacınınzarara uğradığı ve zararının meydana gelmesinde davalı İdarenin kusurlu olduğu ileri sürülerek, tazminatistemiyleaçılan davada; kamu hizmetini yürütmekle yükümlü kılınan davalı idarenin, kamu hizmetini yöntemine ve hukuk kurallarına uygun olarak yürütüp yürütmediğinin, dolayısıyla hukuki sorumluluğunun bulunup bulunmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

29. Bu durumda, davalı idarenin hizmet kusuru ya da başka bir nedenle idarenin hukuki sorumluluğu bulunup bulunmadığının yargısal denetimi, 2577 sayılı Kanun'un 2. maddesi uyarınca idari yargı yerlerine ait olduğundan, davanın İdari Yargı yerinde görülmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

30. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Muğla 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Muğla 1. İdare Mahkemesinin 13/09/2022 tarih ve E.2022/1176, K.2022/1195 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Muğla 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ileMuğla1. İdare Mahkemesinin 13/09/2022 tarih ve E.2022/1176, K.2022/1195 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

19/06/2023 tarihinde, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN ve Eyüp SARICALAR'ın KARŞI OYLARI ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nigün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Ali
ARSLAN	BALLI	ÖZGÜR

KARŞI OY

Dava, davacının alacağına karşılık .... SM ....plakalı araç üzerine rehin koydurduğu halde, idare tarafından rehnin trafik tesciline işlenmediğinden aracın satılması üzerine rehin bedeli kadar zarara uğradığından bahisle, 25.000 TL tazminatın idareye başvuru tarihinden itibaren yasal faiziyle ödenmesine karar verilmesi istemine ilişkindir.

2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararında şu gerekçe ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir. Uyuşmazlık açısından önem taşıyan kararın ilgili kısmı şöyledir: "... *Anayasa*

Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…"

Konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile Anayasa Mahkemesi kararı gözetildiğinde, 2918 sayılı Kanun'un 110.maddesinin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan sorumluluk davalarını kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından doğan sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Her ne kadar, dava konusu olayda davacının zararına sebebiyet veren işlem ya da eylemlerin, aracın devir, satış ve tescil işlemlerinin hukuka aykırı şekilde gerçekleştirilmesi sebebiyle, idare çalışanlarının kusurundan kaynaklanan ve idari hizmetin kötü işlemesi kapsamında değerlendirilebilecek nitelikte eylemlerinin olduğu iddia edilmekte ise de; davaya konu zarardan doğan sorumluluğun 2918 sayılı Kanun'un ve bu Kanun'un uygulanmasına

yönelik Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin araçların devir, satış ve tesciline ilişkin hükümlerine aykırı hareket edilmesinden kaynaklandığı, 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde de, madde ayrımı yapılmaksızın 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan sorumluluk davalarının adli yargı yerinde çözümleneceğinin açıkça belirtildiği; bu düzenlemenin, genel idare esaslarına ilişkin sorumluluk hükümlerini düzenleyen diğer kanunlara nazaran özel nitelikte olduğu ve bu nedenle idare ajanlarının eylemlerinden kaynaklansa dahi davaya konu uyuşmazlıkta öncelikli olarak uygulanması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

Bu gerekçelerle uyuşmazlıkta idari yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılmıyoruz.

Üye	Üye	Üye
Nigün	Doğan	Eyüp
TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR